

طلاق در آمریکای جنوبی

کد مطلب : ۵۰۴۰ - تاریخ انتشار : چهارشنبه ۳۰ مهر ۱۳۹۳ ساعت ۱۰:۴۳

امیر فیروزی راد

آمریکای جنوبی قاره‌ای با وسعت ۷۱ میلیون و ۰۷۸ هزار کیلومتر مربع است که براساس آماری که در سال ۵۰۰۲ منتشر شده است، ۱۷۳ میلیون و ۰۹ هزار نفر جمعیت دارد که این جمعیت در ده کشور مستقل آرژانتین، برزیل، شیلی، کلمبیا، اکوادور، پاراگوئه، پرو، اروگوئه، ونزوئلا و بولیوی به علاوه دو مستعمره اروپایی به نام‌های گینه و سورینام زندگی می‌کنند.

مسئله طلاق در آمریکای جنوبی دست‌کم تا دهه شصت میلادی و حتی در کشوری مثل شیلی تا همین چند سال پیش به‌شدت تحت تأثیر عرف و قوانین دین رسمی و غالب این قاره یعنی مسیحیت کاتولیک بوده است. دینی که ریشه عمیقی در تاریخ این قاره ندارد، اما به این دلیل که دین سلطه‌گران استعمارگر اروپایی بوده بر مناسبات و فرهنگ اکثریت مردم آمریکای جنوبی تسلط پیدا کرده است. اما پدیده‌های فرهنگی، اجتماعی و حقوقی در این قاره را نمی‌توان بدون توجه به تاریخ این تحولات بررسی کرد. پس برای شروع کسب آگاهی از مسئله‌ای به نام طلاق در آمریکای جنوبی نگاهی اجمالی به تاریخ این قاره می‌اندازیم.

تاریخ آمریکای جنوبی

آمریکا لغتی است که کاوشگران که برای نامیدن سرزمین ناشناخته‌ای که کشف کرده بودند، انتخاب کردند. لغت آمریکا در سال ۱۵۰۷ توسط دو نقشه‌بردار به نام‌های مارتین والدسیمولر و ماتیاس رینگمن پیشنهاد شد. این دو این نام را پس از نظریه آمریگو وسپوچی پیشنهاد دادند. وسپوچی اولین اروپایی بود که متوجه این واقعیت شد که سرزمین‌هایی که اروپاییان کشف کرده بودند، هند نیست بلکه دنیای جدیدی است که اروپایی‌ها شناختی از آن ندارند. اما تاریخ کهن و بومی این منطقه از جهان هنوز هم بسیار رازآلود و تا حدودی ناشناخته است و هنوز تئوری غیرقابل ردی در مورد اینکه آیا مردمان بومی ساکن در این قسمت از کره زمین از جای دیگری به اینجا مهاجرت کرده‌اند یا خیر وجود ندارد. در عین حال اولین شواهد مربوط به وجود کشاورزی در این قاره به بیش از ۹ هزار سال پیش از میلاد مسیح می‌رسد. همچنین شواهد باستان‌شناسی از جوامع کشاورزی بومی‌ها که با هدف کشاورزی گروهی در منطقه آند تشکیل شده بودند، پیدا شده است که به هزاره دوم پیش از میلاد مسیح بازمی‌گردد. این شیوه‌های زندگی اولین پایه‌های تمدن یکجانشینی در آمریکای جنوبی بوده است. علاوه بر این، سبک‌های زندگی کشاورزی و بومی که هر یک فرهنگ خاص خود را داشته‌اند نیز وجود داشته است که می‌توان برای نمونه به یکی از این تمدن‌های پیشرفته به نام «نورت چیکو» اشاره کرد که در حدود هزار سال پیش از میلاد مسیح و در مرکز سواحل پرو شکل گرفته بود، تمدنی که طبقه حاکم، مناسبات فرهنگی و اجتماعی و روابط اقتصادی ویژه خود را داشته است. اما در سال ۱۹۴۹ و هزاره‌ها پس از تمدن‌سازی در آمریکای جنوبی و لاتین، پرتغالی‌ها و اسپانیایی‌ها که دو قدرت بزرگ آن دوران بودند، این منطقه از دنیا را کشف کردند. در آن زمان براساس توافقی که مورد تأیید پاپ نیز بود، مناطق کشف‌شده در خارج از خاک اروپا باید به‌طور مساوی میان پرتغال و اسپانیا تقسیم می‌شد، اما با توجه به اینکه در آن زمان امکان اکتشاف کامل و اندازه‌گیری دقیق محیطی به آن عظمت وجود نداشت، این تقسیم‌بندی نیز به شکل دقیق انجام نشد. به هر حال، پرتغال و اسپانیا مستعمرات خود را با زور اسلحه مدرن در سرزمین‌هایی که تازه کشف کرده بودند بنا کردند. اما این مهمان‌های ناخوانده بالای جان میزبان هم بودند. در این زمان بیماری‌هایی که برای بومی‌های ناشناخته بودند مانند آنفلوآنزا، آبله، سرخک و تیفوس به وسیله اروپایی‌ها به آنها منتقل شد و همچنین سیستم برده‌داری که همراه با کار بسیار سنگین بود، نوعی نسل‌کشی را میان بومیان موجب شد که موجب کاهش جمعیت بومی‌ها و غلبه جمعیتی اسپانیایی‌ها بر آنها شد. در نتیجه این کاهش جمعیت و نیروی کار اجباری، استعمارگران اقدام به انتقال گسترده برده‌های آفریقایی به قاره جدید کردند که این برده‌ها نیز با خود بیماری‌های جدید و ناشناخته دیگری را آوردند که بازهم قربانی‌های بیشتری از جمعیت بومی آمریکای جنوبی گرفت. این دومین موج مهاجرت غیربومی‌ها بافت فرهنگی و جمعیتی بومی آمریکای جنوبی و لاتین را برای بار دوم به‌شدت دچار تغییر کرد. همزمان اسپانیایی‌ها مذهب کاتولیک و زبان اسپانیولی را به زبان و مذهب غالب جوامع تحت حاکمیت خود تبدیل کردند. برپایه این تغییرات اجتماعی، فرهنگی، دینی و سیاسی در این جوامع تازه‌تأسیس بود که فرهنگ‌های متنوع جوامع بومی دستخوش تغییر و همسان‌شدن با فرهنگ کاتولیک اروپایی شد. نتیجه، ملغمه‌ای از فرهنگ اروپایی، کاتولیک و بومی با غلبه فرهنگ و مذهب اروپایی بود. براین اساس، تنوع فرهنگی به‌شدت کاسته شد و بومیان و آفریقایی‌های مهاجر نیز به اجبار فرهنگ بومی خود (دست‌کم بخش عمده‌ای از آن) را تحت حاکمیت اروپایی‌ها به فراموشی سپردند.

طلاق ممنوع

مستعمرات اسپانیا و پرتغال در آمریکای جنوبی از قرن نوزدهم به‌تدریج با قیام‌ها و حرکت‌های آزادی‌خواهانه و استقلال‌طلبانه و با افول قدرت دو ابرقدرت استعمارگر پیشین به استقلال رسیدند، اما مسیحیت کاتولیک میراث عصر استعمار، در درون جوامع این قاره ریشه دوانده و خود را به یکی از شاخصه‌های آنها تبدیل کرده بود، با این تفاوت که اصلاح‌گری در دین اروپایی که در خود این قاره جریانی جدی بود، در آمریکای جنوبی ضعیف بود و قوانین مسیحیت بر بیشتر جنبه‌های زندگی آدم‌ها سایه افکنده و کماکان مسلط بود.

یکی از این قوانین، قانون منع طلاق بود که براساس آموزه‌های انجیل به زن و شوهرها اجازه نمی‌داد از یکدیگر جدا شوند و با شخص دیگری ازدواج کنند. این قانون قدیمی که سال‌ها پیش در اروپا منسوخ شده بود، در شیلی و آرژانتین تا همین چند سال پیش هم اجرا می‌شد.

در شیلی اتفاق تاریخی بررسی اصلاح قانون و اعطای اجازه طلاق به افراد در اکتبر سال ۲۰۰۳ روی داد، در حالی که در همین زمان نیز کلیسای محافظه‌کار کاتولیک شیلی تا جایی که توانست سعی کرد مانع تصویب این قانون شود.

براساس قانون پیشین، تنها یک راه برای طلاق وجود داشت؛ راهی که کمی عجیب بود. برای این کار به یک قاضی نیاز بود که حاضر باشد شهادت چهار شاهد را ببیند که شهادت می‌دادند گواهی شاهدان ازدواج زوجین (دو شاهد برای ازدواج ضروری است) براساس اطلاعات نادرست ارائه شده است. جالب است بدانید که شهادت این چهار شاهد معمولاً شهادتی دروغ بود و تنها برای خلاصی زوجی که با هم مشکل داشتند انجام می‌شد.

تا پیش از تصویب قانون طلاق در شیلی، هزاران شیلیایی به این شیوه از هم جدا شده بودند و حتی ریکاردو لاگوس، رئیس‌جمهور پیشین شیلی، هم به همین شیوه از همسر خود جدا شده بود. بر مبنای قانون جدید، فردی که درخواست طلاق می‌کند باید ثابت کند که همسرش با او بدرفتاری می‌کند، معتاد، الکی و یا همجنس‌باز است تا بتواند از وی جدا شود. با وجود مخالفت کلیسا، ۷۰ درصد شیلیایی‌ها در زمان بررسی این قانون موافق تصویب آن بودند، زیرا مشکلات اجتماعی و دروغ و تزویری را که این قانون قرون وسطایی در جامعه مدرن شده شیلی موجب می‌شد، با گوشت و پوست خود احساس می‌کردند. قانونی‌شدن طلاق در آرژانتین هم تنها در سال ۱۹۸۷ تصویب شد. در یک دوره پنج‌ساله پس از تصویب قانون طلاق در آرژانتین، رشد چشمگیری در آمار طلاق و ازدواج و ازدواج مجدد در این کشور دیده شد.

شیب صعودی طلاق در آمریکای جنوبی

در آمریکای جنوبی مانند بیشتر مناطق جهان از میانه قرن بیستم تاکنون شاهد افزایش آمار طلاق بوده‌ایم. در مجموع، جمعیت بالغ کل قاره آمریکای جنوبی از نظر وضعیت تأهل شامل ۵۲ درصد متأهل، ۳ درصد مطلقه، ۵ درصد جداشده از یکدیگر اما به طور غیر رسمی، ۲۶ درصد مجرد، ۴ درصد بیوه و ۱۰ درصد زندگی مشترک بدون ازدواج هستند.

در دهه‌های اخیر، تغییرات زیادی در الگوهای زندگی در آمریکای جنوبی روی داده است. کاهش آمار ازدواج و انتخاب زندگی مشترک بدون ازدواج در بیشتر کشورهای این منطقه مشاهده می‌شود و رشد آمار طلاق نیز واقعیت فعلی این جوامع است. زندگی مشترک بدون ازدواج در آرژانتین، که همانند شیلی طلاق در آن بسیار مشکل بود، از دهه ۶۰ به این طرف رشد عجیبی داشته و از دهه ۸۰ نیز سرعت بیشتری گرفته است. این شکل از زندگی در ۱۹۶۰ شامل هفت درصد از زوجها می‌شد، اما در ۱۹۹۱ این رقم به ۱۸درصد رسیده بود. در حالی که آمار شهر بوینس آیرس، پایتخت این کشور، از این هم عجیب‌تر است؛ ۵۱ درصد در ۱۹۶۰ و ۲۱ درصد در سال ۲۰۰۱.

در برزیل هم اوضاع به همین شکل است و این آمار در کل کشور از ۱۸ درصد در سال ۱۹۹۱ به ۳۲۸ درصد در سال ۲۰۰۰ رسیده است.

در سال ۲۰۰۲ و در مجموع، آمار طلاق در کل آمریکای جنوبی ۳۳ درصد بود. در این سال آمار افرادی که از یکدیگر جداشده بودند، اما این کار را با انجام پروسه قانونی به انجام نرسانده بودند نیز ۹۴ درصد بود. در میان کشورهای آمریکای جنوبی، ونزوئلا بیشترین آمار طلاق رسمی را به خود اختصاص می‌دهد، در حالی که شیلی با توجه به محدودیت‌های قانونی تا پیش از سال ۲۰۰۳ بیشترین آمار زوج‌هایی را که در عمل از یکدیگر جدا شده بودند، اما به‌طور قانونی طلاق نگرفته‌اند در برمی‌گرفت. ونزوئلا در سال ۲۰۰۲ آمار طلاق ۴۷ درصدی داشت، در حالی که پس از این کشور، برزیل با ۷۳ درصد قرار داشت. شیلی نیز با ۵۰ درصد کمترین آمار طلاق رسمی و قانونی را داشت. در این میان، آمار طلاق در اکوادور ۵۲ و در پرو

۴ درصد بوده است. در این سال، آمار زوج‌های جداشده به‌طور غیررسمی در شیلی ۱۸ درصد بوده است، درحالی که پس از این کشور، پرو با ۵۶ درصد و آرژانتین با ۹۵ درصد قرار گرفته بودند. همچنین برزیل

۵۵ درصد، اکوادور ۶۴ درصد و ونزوئلا ۸۲ افراد با این شرایط خاص را دارند.

در میان این کشورها تنها ونزوئلا است که آمار طلاق رسمی در آن از آمار زوج‌های جدا شده غیررسمی بیشتر است که این می‌تواند نشان‌دهنده این واقعیت باشد که با وجود تغییر فرهنگ و شهرنشینی، افرادی که طلاق می‌گیرند کماکان هم از نظر قانونی و هم از نظر عرف اجتماعی با مشکلاتی روبه‌رو می‌شوند.

علل افزایش آمار طلاق

رشد آمار جدایی‌ها و طلاق‌ها را باید با نگاهی به پدیده‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مورد بررسی قرار داد.

گسترش ارزش‌های مدرن مانند فردگرایی، خودگردانی، انتخاب آزاد براساس عشق رومانتیک، خواست روزافزون افراد برای مختاربودن جهت عمل کردن براساس میل و احساس شخصی‌شان، نیاز به آزادی عملی دارد که توافقات سخت و رسمی ازدواج گاهی مانعی بر سر راه آن است. همچنین وجود این نگرانی در میان زوج‌های جوان که شاید روزی رابطه‌شان از عشق خالی شود و یا رابطه آرام آنها به رابطه‌ای پرتنش تبدیل شود، صرف‌نظر از نتیجه نهایی اتخاذ تصمیم برای زندگی مشترک بدون ازدواج، روز به روز بر تعداد افرادی که این‌گونه روابط را ترجیح می‌دهند می‌افزاید.

در حال حاضر از قبح طلاق در جوامع آمریکای جنوبی تا حد زیادی کاسته شده است. تا همین چند دهه پیش طلاق برای زنان مانند لکه ننگی بود که موجب می‌شد آنها با این انتقاد روبه‌رو شوند که نتوانسته‌اند ازدواج موفق‌تری داشته باشند. اکنون چنین برخوردی با افراد مطلقه کمتر انجام می‌شود. در گذشته متأهل بودن و ایفای نقش مادری، وضعیت طبیعی یک زن نجیب بود، اما در حال حاضر این نگاه تا حد زیادی تغییر کرده است. در این زمانه تغییر در الگوهای فرهنگی موجب شده تا روابط نکاحی تحت‌تأثیر مسائلی چون آزادی انتخاب یا تساوی حقوق میان جنسیت‌ها قرار گیرد.

خودگردانی اقتصادی و حضور بیشتر زنان در بازار کار نیز موجب شده‌اند تا زنان بیش از گذشته این اختیار را داشته باشند که یک رابطه همراه با بدرفتاری یا خشونت و یا حتی یک ازدواج ناخوشایند را به پایان برسانند.

علاوه بر این، عوامل متعدد دیگری نیز روی مسئله طلاق تأثیر دارند که در اینجا آمار مربوط به این عوامل را به اختصار بررسی می کنیم.

برچسب ها : طلاق ، طلاق در کشورهای دیگر

این مطلب را در شبکه های اجتماعی به اشتراک بگذارید :

نظرات کاربران

اولین فردی باشید که در مورد این مطلب نظر می دهید

نظر شما

نظرات پس از تأیید نمایش داده می شوند. نظرات ارسالی نباید حاوی عبارات نامناسب، توهین به نظام یا مقدسات و یا دارای بار حقوقی باشند.

نام و نام خانوادگی :

ایمیل :

نظر :

کد امنیتی :

لطفا عدد

چهاررقمی بالا را درون کادر وارد نمایید

ارسال نظر

کلیه حقوق این وب سایت محفوظ و متعلق به ماهنامه سپیده دانا می است.

تمامی کالاها و خدمات این فروشگاه حسب مورد دارای مجوزهای لازم از مراجع مربوطه می باشند و فعالیت این سایت تابع قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران است.

